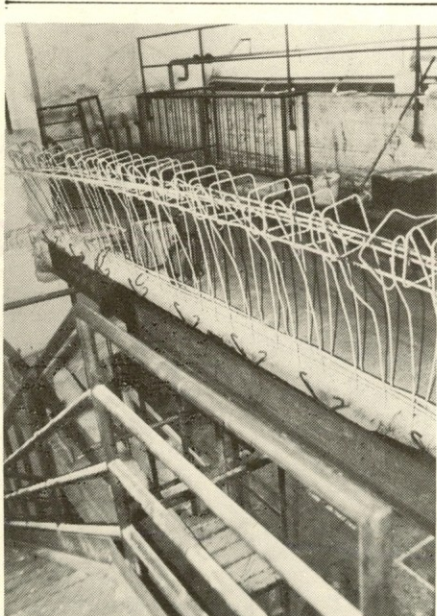

Je izguba v prvem četrtletju dovolj velika za hitrejšo ukrepanje ?!

ZMAJ je prvo četrtletje zaključil z izgubo v višini 541 milijonov din, ki jo bo do konca leta zelo težko odpraviti. Kljub 20 % povečanju fizičnega obsega proizvodnje, 7 % povečanju produktivnosti dela in 162 % povečanju konvertibilnega izvoza so se ostali pogoji poslovanja, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, toliko poslabšali, da ni bilo mogoče pozitivno poslovati. Glavni vzroki slabega rezultata so: administrativno zadrževanje cen naših izdelkov ob dokaj sproščeni rasti surovin in materialov ter ostalih stroškov, upadanje obsega domače prodaje baterij in stro-

Zaradi prerazporeditve strojev in še drugih načrtovanih sprememb v proizvodnji je treba najprej razširiti podest, s katerega doziram depolarizacijsko maso in cinkove čaše na stroje za formiranje celic.

ški revalorizacije po novem obračunskem sistemu.

Dejstvo je, da je baterijska proizvodnja v Jugoslaviji že daljši čas v krizi, ki se kaže v nizki akumulaciji oziroma motnjah v poslovanju, ki traja že od leta 1983. Kapacitete treh tovarn so prevelike za domače tržišče, kar povzroča izsiljevanje trgovine v obliki povečevanja bonitet in podaljševanja brezobrestnega kreditiranja ter s tem še dodatnega siromašenja proizvodnje. 19 let stara oprema pa ne more konkurirati visoko produktivni in avtomatizirani svehovni proizvodnji. To se kaže tudi v večji izvozni dohodkovni uspešnosti specialnega programa, v primerjavi z okroglim programom.

V prvem četrtletju smo izdelali: 11,8 milijona kosov baterij ali 47 % več kot v enakem lanskem obdobju, 130 tisoč kosov svetilk ali 11 % več in zmleli 112 ton mangana, kar predstavlja tudi 11 % povečanje. Vrednost te proizvodnje je po stalnih cenah večja za 20 %. Ob upoštevanju povečanega števila zaposlenih se je produktivnost dela dvignila za 7 %.

Povečanje proizvodnje je bilo namenjeno izključno konvertibilnemu izvozu. Izvozili smo skoraj 4 milijone baterij, v vrednosti 537 tisoč \$ in s tem preseglji primerljivi lanskoletni izvoz za 162 %. Pri uvozu 309 tisoč \$ znaša

pokritost uvoza z izvozom 173 %.

Slabši so rezultati na področju domače prodaje. Na domačem trgu smo prodali le 6,1 milijona kosov baterij kar je 18 % manj kot v enakem lanskem obdobju. Pri tem se je zmanjšal tudi tržni delež Zmaja od lanskih 42 na 39 %. Enaka so gibanja na področju prodaje svetilk, ki se je zmanjšala za 14 %. Vrednostno smo dosegli na domačem trgu prodajo v višini 774 milijonov din kar predstavlja le 3 % povečanja v primerjavi s I. kvartalom 1986 in je pri inflaciji 90 % občutno prenižka.

Posledice zaostajanja prodaje za planskimi predvidevanji se kažejo v povečanju zalog in s tem stroškov za obresti. Da te stroške znižamo smo bili prisiljeni zmanjševati obseg proizvodnje, kar je povzročilo slabši izkoristek proizvodnih kapacitet že v mesecu marcu. Še večja prilagajanja proizvodnje potrebam prodaje bodo nastopila v baterijsko nesezonskem drugem kvartalu.

Ker v izvozu v povprečju pokrijemo z doseženo prodajno ceno le direktne stroške, se je zmanjšanje domače prodaje in močno zaostajanje prodajnih cen za inflacijo, odrazilo v nizkem doseganju celotnega prihodka in dohodka. Celotnega prihodka smo dosegli 1,25 milijarde din, kar je 52 % več od primerljivega lanskega ob-

dobja. Zaradi povečanja materialnih stroškov in v letošnjem letu uvedene revalorizacije obratnih sredstev znaša dohodek le 5,3 milijona din. Obe temeljni organizaciji sta poslovali z izgubo, ki znaša v TOZD Baterije 330.195.533 din ter v TOZD Specialne baterije 211.345.517 din.

Za izhod iz krize v kateri se DO Zmaj nedvomno nahaja, bodo potrebni še dodatni napor pri izvajanju sanacijskega programa, ki smo ga sprejeli v letu 1986. Med glavnimi ukrepi za uspešno sanacijo pa še vedno ostanejo: odprava zaostajanja prodajnih cen baterij za rastjo inflacije, povečanje obsega domače prodaje, pospešeno delo na uvajanju novih programov in čim hitrejša zaključitev II. faze hermetizacije, skupaj s kvalitetnejšim pristopom obdelave trga.

R.Č.

z naslovne strani

Mesec maj, dan mladosti in Baterijada '87 v Zagrebu v soboto 16.maja letos. Ekipe ZMAJA v malem nogometu, posnetek tik pred začetkom tekmovanja.

Z leve proti desni čepijo Ubiparip Rajko, Turk Jože kot golman in Obal Janez kapetan moštva. Stojijo Parič Hiait, Bubič Marko, Nikolič Miroslav in Risteovski Ljubo.

Najprej smo igrali z ekipo N.Tesla in jim nasuli v mrežo kar sedem žog, oni pa so dosegli le časten gol. Po krajšem premoru smo zaigrali z ekipo Croatie in smo po peti minuti vodili z 1:0. To pa je bil tudi edini zadetek, kajti trenutek zatem so Zagrebčani silovito napadali naša vrata, da smo morali do konca tekmovanja šestkrat kloniti.

Tudi (z)maj ni več tako pomladanski

Ne daleč nazaj smo pričakovali praznik dela tako, kot se zanj spodobi. Šteli smo proste dneve, si čestitali, proslavili in odhajali na oddih mimo izložbenih napisov: živel prvi maj! - Zdaj je drugače. Za delavski praznik pišemo samo: 1. maj. Besedo "živel" smo izpustili, odložili ali z njo naredili še kaj. V izložbah in še kje je ni bilo več videti.

V Zmaju letos pred praznikom 1. maja nismo imeli proslave. Nismo jo organizirali. Le kaj naj bi rekli na njej. Čemu in komu naj bi čestitali. Vse to in kar spada zraven se je v marsičem spremenilo. Val krize je pljusnil v naše skladišče, nakopičil zaloge, priškrtnil prodajo. Nakup upada. Starejša ženica kupuje v Elektrotehni na Titovi cesti baterije R 6. Alkalne? - Ne, kar tiste navadne, ker so cenejše. Kako prodajati ceneje, ko pa težimo, da bo dražje.

Stroji se vrtijo v izgubo. Treba jih je ustavljati. Delavci so zaskrbljeni, nekateri so na začasnem delu v drugih delovnih organizacijah. Za 1. maj smo iskali rešitve. Tudi v priključitvi nekaj dni rednega dopusta k praznikom. Ne daleč nazaj smo bili deležni kritike od zunaj, če smo praznike podaljševali, upravičeno in utemeljeno seveda.

Zaradi pomanjkanja dela v TOZD Baterije kar 18 naših Zmajevih delavk dela začasno v delovni organizaciji BLACK & DECKER v Grosupljem.

V to delovno organizacijo smo v sredo 20.maja poslali na začasno delo še 5 naših proizvodnih delavk.

Nekdanje čase bil je običaj da praznike slavili smo spomladi navdušeno, spontano vsi kaj radi smo vzklikali še: živel prvi maj!

Namesto cvetja zdaj skrbi vsakdanje bo jutri spet dopust, normalno delo, kako zaslužiti zdaj plačo celo edino in osnovno je vprašanje.

(My-prosto po Otonu Župančiču iz 1934)

Transistor zabava nas, lučka nam sije, če so na zalogi ZMAJ - baterije.

Letos, kar velja za delavce v baterijskem Tozdu, je bil prvi maj kar dva tedna dolg. Gospodarsko gledano, še prekratek. Večina delavcev bo prizadetih za poletje, za normalen dopust, počitnice. Nič več ni lahko. Treba se je boriti in tedaj so žrtve, večje in manjše. Žrtvovati se je treba za prebroditev krize, up je usmerjen v jutrišnj dan. Za danes velja, da smo v globoki krizi, gledano ožje

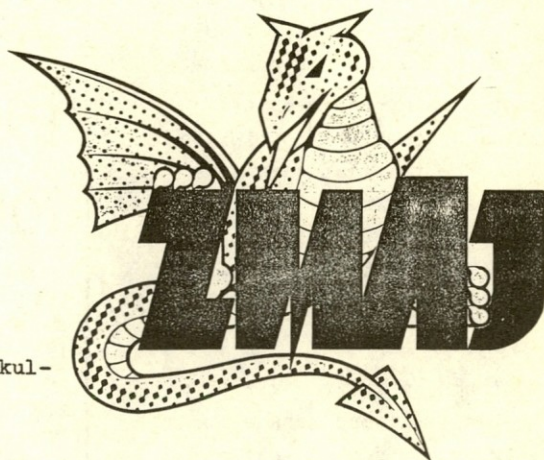
Zaradi pomanjkanja dela v TOZD Baterije začasno dela 5 naših Zmajevih delavcev v Iskra-IEZE Tozd Magneti v Stegnah

in širše. V ZMAJU smo se soočili z resnico, morda še ne ta pravo. Informacij je sicer veliko. Besede je treba izbrati, da ne delujejo panično. Sicer pa za paniko ni razloga, polno je še optimizma in naše oči so uprte v prihodnost. Le smelo naprej. Prihodnji maj mora biti lepši, vedrejši kot letos. In tudi nasmeh bo manj grenak...?

Urednik

Preporod zmaja za novo generacijo baterij

"Obstoječi znak Iskra - Zmaj je star že sedem let in je takrat nedvomno pomenil napredek v oblikovanju, poleg tega pa je označil tudi novo generacijo izdelkov. V sedmih letih pa se je mnogo stvari spremenilo in iz celotne analize sprememb smo prišli do spoznanja, da je potrebno ob uvedbi nove generacije izdelkov spremeniti tudi obstoječi znak." Tako je menil direktor Zmaja Vlado Podlogar v avli Iskrine poslovne stavbe v sredo 4. marca letos na otvoritvi razstave prispelih predlogov iz javnega natečaja za oblikovanje zaščitnega znaka naše delovne organizacije.

Že nekaj časa, predvsem pa v zadnjem letu dni so se v Zmaju pojavile težnje, da bi posodobili ali osvežili blagovno znamko oziroma, da bi bila poleg napisa ZMAJ prisotna tudi figurativna izvedba imena. Željo naročnika so upoštevali številni oblikovalci, njihova dela pa je na otvoritvi raz-

stave ocenil profesor na Fakulteti za arhitekturo Sergej Pavlin takole:

"Kljub različnosti prispevkov ugotavljamo pomen nečesa skupnega, to je težnje po novem. Vrsta idej se dopolnjuje in popravlja med seboj in v katerih so vidne izvirnosti prav v posebnih oblikah, za katere velja ocena boljše od boljših."

Komisija ni imela lahkega dela. Odločila se je, da se prva in druga nagrada ne podelita. Enakovredna podelitev treh tretjih nagrad je pripadla predvsem enaki oceni za tri dela. Zato tedaj še ni bilo odločeno, kateri predlog bi naj bil dokončno sprejet in izbran za nov zaščitni znak.

S ponovnim natečajem je prispelo sedem novih predlogov in komisija si je dela avtorjev ogledala v sejni sobi Zmaja v sredo 6. maja letos in se po širši analizi vsakega prispevka odločila za avtorja Zvoneta

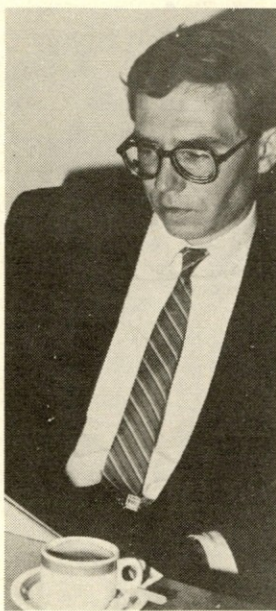
Kosovelja. Ugotovljeno je bilo, da njegovo delo ustreza natečaju, da je rešitev sveža, široko uporabna. Sam Zmaj je izrazit, možne pa so rešitve v različnih variantah za vse izdelke in tudi v več kakovostnih razredih ob menjavi barve.

Teden dni kasneje so v Zmaju povabili oblikovalca Kosovelja na razgovor zaradi dokončnih aplikativnih del in dopolnil projekta, ki naj bi bil realiziran že letošnjo jesen. Kot je povedal direktor prodaje Bojan Cerar, bi nov design s podobo Zmaja prvo predstavila baterija iz okroglega programa, ki bodo jeseni izdelane po postopku hermetizacije. Sicer pa naj bi do konca letošnjega leta dobili vsi naši izdelki novo podobo.

Na drugi natečaj za nov design Zmaja je prispelo 7 predlogov. Komisija se je 6. maja letos po širši analizi vseh predlogov odločila za rešitev, ki jo tokrat objavljamo v dveh inačicah.

Ob tej spremembi designa naše delovne organizacije pa ne moremo mimo ugotovitve, da se bo po 18 letih premora na baterijah in drugje ponovno pojavil zmaj poleg napisa ZMAJ. Res je, da je drugačen od tistega, ki se je pojavil nekako leta 1930, ko je šele po sedmih letih proizvodnje bila na baterijah odtisnjena "prava" blagovna znamka. Dokaj naturalistična podoba zmaja je v letih 1950 doživljala sodobnejšo stilizacijo.

Zvone
KOSOVELJ
STUDIO
Gregor-
čičeva 8
Ljubljana
je avtor
novega
designa
za
baterije
Z M A J

jo, se skoraj poistovetila s črko "Z" in se končno spremenila v črko "N" pri ležeči okrogli bateriji. Svoj konec podobne zmaja smo zabeležili 23. januarja leta 1969, ko se je utrnila ideja za simbola plus in minus, ki se zajedata v krog. Več let je bil to eden odličnih in v javnosti ugodno sprejet design, ki pa je začel odmirati po združitvi ZMAJA in ISKRE. Danes veljavni in uporabljani design avtorja Skalarja se je prvič pojavil 14. januarja 1981 na ploščatih baterijah 3R 12 in kot vse kaže, bo ugasnil z reinkarnacijo NAŠEGA novega zmaja. In koliko število let mu tokrat namenajo rojenice...?!

Mayer

Predsedniki organov upravljanja in komisij

DELOVNA ORGANIZACIJA

DELAVSKI SVET

KUŽELJ Boris, predsednik
MOHORKO Venčeslav, namestnik

KOMISIJA ZA SPREMLJANJE IN URESNIČEVANJE DELITVE PO DELU

KARAŠOV Ljuben, predsednik
CERAR Bojan, namestnik

KOMISIJA ZA DRUŽBENI STANDARD

GERMŠEK Simona, predsednik
TRATNIK Janez, namestnik

KOMISIJA ZA VARSTVO PRI DELU IN HUMANIZACIJO DELA

PUNGARTNIK Matjaž, predsednik
KARANOVIČ Breda, namestnik

KOMISIJA ZA PRIZNANJA IN ODLIKOVANJA

ŽAGAR Anton, predsednik
BAVDEŽ Matjaž, namestnik

TOZD BATERIJE

DELAVSKI SVET

GROŠELJ Oto, predsednik
PÖRS Silva, namestnik

DISCIPLINSKA KOMISIJA

PRIMC Bogo, predsednik
TRATNIK Janez, namestnik

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

TURK Jože, predsednik
MARN Jožica, namestnik

TOZD SPECIALNE BATERIJE

DELAVSKI SVET

SEVER Božidar, predsednik
TRATAR Roman, namestnik

DISCIPLINSKA KOMISIJA

ULČAR Franc, predsednik
KRAŠEVERC Miro, namestnik

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

MEDVED Mara, predsednik
KRISTAN Franc, namestnik

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

DELAVSKI SVET

ZRIMŠEK Veljko, predsednik
MUSIČ Ksenija, namestnik

DISCIPLINSKA KOMISIJA

STRAŽIŠAR Vesna, predsednik
MILOVIČ Stanka, namestnik

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

STOJANOVIČ Aleksander, predsednik
SMERAJC Zdenka, namestnik

Samoupravne delavske kontrole, stanovanjske komisije in komisija za ustvarjalno delo se do zaključka redakcije še niso konstituirale, zato bo informacija o predsednikih in namestnikih teh organov podana prihodnjič.

Sporazumno prenehanje in odpoved delovnega razmerja

Zadnje čase so se komisije za delovna razmerja predvsem pa delavci, ki so želeli zapustiti delovno organizacijo, večkrat srečali z gornjima problemoma. V pomoč komisijam in pa da delavci ne bodo imeli občutka, da jim kratimo njihove samoupravne pravice ali pa da si po svoje razlagamo zakonsko besedilo, želim pojasniti oba primera.

Zakon o delovnih razmerjih loči tri temelje prenehanja delovnega razmerja:

- po delavčevi volji ali krivdi
- brez delavčeve volje
- po samem zakonu.

Oba v naslovu navedena primera spadata pod prvi temelj in ju Zakon o delovnih razmerjih opredeljuje v 169. členu, 1. in 2. točka. Zakonsko besedilo je naslednje:

Delavcu preneha delovno razmerje v temeljni organizaciji:

1. če pisмено izjavi, da ne želi več delati v temeljni organizaciji in da prekinja delovno razmerje,
2. če se s pooblaščenim organom pisмено sporazume, da mu preneha delovno razmerje v temeljni organizaciji.

Obe točki lahko v preprostem jeziku opredelimo kot:

1. odpoved delovnega razmerja in
2. sporazumno prenehanje delovnega razmerja.

Najprej se bom dotaknil druge točke, saj jo delavci tudi prvenstveno uporabljajo.

Pismeni sporazum temelji na delavčevi volji, da preneha z delovnim razmerjem prej, kot pa to določa pravilnik o delovnih razmerjih. Zato delavec napiše prošnjo ali predlog za sporazumno prenehanje delovnega razmerja v katerem opredeli datum, s katerim želi nehati delati v

TOZD ali DSSS. Iniciativa je torej na strani delavca, lahko pa je tudi na strani pooblaščenega organa, ki lahko predlaga drug datum prenehanja delovnega razmerja. Edini pogoj je, da je ta datum v okviru rednega odpovednega roka. Če si delavec premisli, mora o tem pisмено obvestiti komisijo za delovna razmerja. Ta na svoji seji ugotovi, da je delavec predlagal sporazumno prenehanje delovnega razmerja in da je kasneje predlog pisмено umaknil.

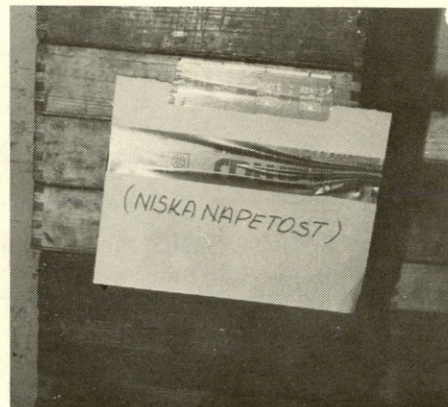
Odpoved delovnega razmerja temelji na delavčevi volji oz. njegovi izjavi, da ne želi več delati v TOZD ali DSSS. Zakon zahteva, da delavec po podani izjavi ostane v delovnem razmerju še toliko časa, kot to predvideva pravilnik o delovnih razmerjih. Tudi v tem primeru velja, da delavec lahko umakne svojo izjavo le s pismenim obvestilom komisiji, da želi nadaljevati z delom. Komisija lahko ta predlog sprejme ali pa ne. Samo s pismenim sporazumom med delavcem in pooblaščenim organom delavec lahko in mora nadaljevati z delom.

Sedaj pa k problemu, ki je povzročil največ hude krvi. Napisal sem, da prošnja za sporazumno prenehanje temelji na delavčevi volji. Njegova volja se izraža v določenem besedilu, ki ga naslovi na komisijo. Komisija lahko odloča le v mejah napisanega predloga in o njem odloči. Komisija lahko predlog osvoji, lahko se z delavcem sporazume za drug datum prenehanja delovnega razmerja v okviru rednega odpoved-

nega roka, lahko pa delavčev predlog tudi zavrne. Nikakršna drugačna interpretacija ni možna. Z drugimi besedami: če delavec prosi za sporazumno prenehanje, komisija za delovna razmerja ne more prošnje jemati kot izjavo, da delavec ne želi več delati v TOZD ali DSSS in da odpoveduje delovno razmerje. Zato je k prošnji potrebno dopisati, da, v kolikor sporazum ni možen, delavec izjavlja, da ne želi več delati v organizaciji. Tako komisija dobi ustrezen manevrski prostor, ki ga postavljata obe delavčevi izjavi: želja po sporazumnem prenehanju in njegova odločenost, da ne želi več delati v organizaciji.

Še nekaj besed o rokih. Po zakonu tečejo vsi roki od dneva, ko je pooblaščen organ sprejel pisanje. Če delavec izrazi le svojo voljo po sporazumnem prenehanju, čez čas pa dopiše še izjavo, da ne želi več delati v TOZD ali DSSS, potem teče redni odpovedni rok od dneva dopisane izjave dalje. Dokler pa komisija ne odloči o delavčevi prošnji po sporazumnem prenehanju, pa se delavec in komisija lahko tudi sporazume, da je delavec kasnejšo izjavo, da ne želi več delati, podal hkrati s prošnjo.

V.Z.

KVALIFETA DELA - IN SPOROČILA
al' piše prav se nizka ali niska
preveč nikomur še tenko ne piska

V četrtek 14. maja je bila v jedilnici, odkoder je tudi fotografija, maratonska 4 ure dolga seja vseh štirih delavskih svetov skupaj z namenom, da razpravljamo o pereči gospodarski problematiki, v kateri se je znašla naša delovna organizacija. Kljub nekaterim poskusom in dobro postavljenim vprašanjem pa je celotna razprava zvođena la v sestanek obveščanja, po-navljanja in pojasnjevanja.

Mi pa kar sestankujemo ...

Sestankomanija, ki je sicer lastna samoupravnemu socialističnemu sistemu, dobiva tudi v Zmaju čedalje širši obseg. Sestankuje poslovodna struktura, sestankuje samoupravna struktura, sestankujejo predstavniki družbenopolitičnih organizacij, vsaj enkrat v tromesečju pa se ob kavici dobimo kar vsi skupaj. Sejemo in sejemo, uporabljamo neprebrano seme, zaradi tega pa požanjemo malo ali nič. Pa dajmo šalo na stran, metaforiko pa prihranimo za lepše dni.

Problem teh sestankov ni v trajanju, pač pa v vsebini in rezultatu. Poslovodne sestanke bom v tem članku izpustil, saj jih vse premalo poznam, da bi mogel o njih kritično soditi. Temeljitega pretresa pa so potrebni samoupravni sestanki ter sestanki družbenopolitičnih organizacij, takrat ko na njih premlevamo širše vidike našega stanja in nadaljnjih usmeritev.

Po besedah tov. Podlogarja je namen teh sestankov informira-

nje. Sam bi rekel, da moramo doseči obojestransko informacijo. Ker so skupni sestanki namenjeni predvsem obravnavanju poslovanja, je popolnoma jasno, katera stran bi morala podati več informacij. Če želimo, da bo (ali pa da ohranimo) vzpostavljeno zaupanje med samoupravno in poslovodno strukturo, potem je nujno, da je podana informacija konkretna in popolna. Nujno je, da lepo-rečje, frazarjenje ali pa kar "sajenje rožic" na takih sestankih enkrat za vselej odpade. To pa velja za obe strani. Želimo in pričakujemo, da bodo izpostavljeni konkretni problemi in konkretna vprašanja (pa ne v stilu "kaj je zdaj s pasto"), čemur naj sledijo konkretni odgovori. Zamegljevanje problemov ter površinsko razmišljanje brez kakršnekoli globine ne koristi nikomur. Če naj delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi uživajo zaupanje delavcev, ki so jih imenovali na najodgovornejše funkcije, potem mislim, da naj

tudi najodgovornejši imajo toliko zaupanja v te delavce, predvsem pa v delegate delavskih svetov, da jim podajo take informacije, da bodo na njihovi podlagi lahko konstruktivno in odgovorno odločali. Če se bo v delegatih naselil črv dvoma, potem bodo vodilni čedalje teže prodirali s svojimi predlogi, ki so dostikrat, odkrito rečeno, nezadostni. To pa vsekakor ni tisti cilj, za katerim stremimo vsi zaposleni v Zmaju.

Še nekaj bi želel poudariti, čeprav ne spada najbolj v tale sestavek. Tisti ljudje, ki so oblikujejo poslovno politiko naše hiše, bi morali imeti posebno pooblastila in odgovornosti in ne samo visokozvenečih imen svojih funkcij.

Če zaključim: našim sestankom dajmo najprej ustrezno podlago, zavzemimo se za to, da jim bomo dali vsebino, pa tudi rezultati ne bodo izostali. To naj bo prvenstvena naloga vseh, ki sodelujemo na teh sestankih.

In naj se nikoli več ne zgodi, da bomo s štiriurnega sestanka odšli bolj prazni, kot smo nanj prišli.

V.Z.

Hermetično zaprte cilindrične baterije

projekt HEBA

Kako preprečiti iztok elektrolita iz baterije oziroma galvanskega člana? Kako se izogniti neprijetnim posledicam na raznih materialih, pohištvu, blagu, steni? O tem smo učili druge iz sebe. Da, tudi sebe kot proizvajalca takšnih baterij. Občutne poškodbe dražjih aparatov so se začele pojavljati z razvojem tranzistorjskih sprejemnikov in prenosnih magnetofonov in zato ni čudno, da so želje po tesnejši, neprodušni zaščiti vsebine baterij oziroma členov postale resničnost številnih razvojno naprednih tovarn v svetu. Pri nas pa smo zaostajali s tehnologijo oblačenja galvanskih členov, čeprav smo konec 50 in v začetku 60 let za določeno količino velikih in malih "amerikank" že obvladovali kovinsko oblačenje na sicer ročni način.

V mesecu februarju leta 1975 smo v "Ljubljanskem dnevniku" brali "Tovarne baterij se trudijo, da bi zatesnile ohišja baterij in preprečile morebitno razlitje elektrolita, toda popolnoma zanesljivega postopka še niso odkrile, vsaj do pred kratkim ne."

Nato pa še iz tega sestavka zvedemo, da smo si leta belili glave tudi v Zmaju, kako bi to pomanjkljivost odpravili. Vodja konstrukcije je v letu 1974 po dolgoletnih poskusih odkril praktičen postopek hermetičnega tesnjenja galvanskih celic z ultrazvokom, postopek patentiral in za praktično rešitev na letni razstavi izumov in tehničnih dosežkov na Reki prejel priznanje in bronasto plaketo.

V Zmaju naj bi tedaj postopoma prešli na hermetično zaprte baterije in ki smo jih v letu 1975 začeli že izdelovati ob strokovnem izrazoslovju angleške oznake leak proof. Baterije so se pojavile na tržišču, vendar niso bile takšne, kot smo pričakovali. Dokazovanja kontrole kakovosti o spornem zvaru med plastično stročnico, plastificiranim dnom in kapico je trajalo skoraj leto dni, preden smo dokončno prekinili tedanji postopek hermetizacije.

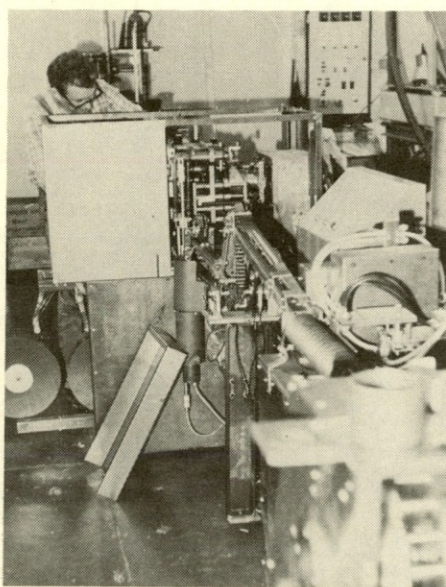
Šele po desetih letih, leta 1985, ko je v Zmaju kovinski plašč izpodrinil plastične stročnice, smo smatrali, da je opravljena prva faza hermetizacije, s katero bi bil iztok elektrolita ublažen, dokončno preprečen pa z dokončanjem druge faze, ki se je pričela v okviru projektnega vodenja 21. julija 1986.

V zadnjem času je bilo kar nekajkrat slišati - tudi ob želji za čimprejšnjo predstavitev novega designa - da bo projekt HEBA dal prve rezultate že v

letošnjem septembru. Na vprašanje o tem je vodja projekta Zdravko Jež pojasnil, da so v smernicah projekta lani zapisali, da bo proizvodnja hermetično zaprtih galvanskih členov oziroma baterij stekla v zadnjem četrletju 1987 medtem, ko naj bi bila izdelava strojne opreme zaključena že pred letošnjimi rednimi letnimi dopusti.

Sicer pa velja omeniti, da delovni program obsega izdelavo strojne opreme za tri tipe okroglih baterij in to R 6, R 14 in R 20. Da se za to skromno informacijo pravzaprav skriva obsežno delo moramo poudariti, da celoten projekt predstavlja skupaj kar 21 strojev oziroma strojnih enot povezanih v linijo za vsak tip baterije posebej. Sprva je bilo predvidevanje skromnejše, v obdobju izdelave pa je prišlo do spoznanja, da je treba dodatno izdelati tri merilnike električne napetosti in še dve enoti za montiranje baterij R 14 in R 20.

Čeprav je že prvotno načrtovani projekt HEBA z jasno izoblikovanim ciljem vseboval dovolj elementov za uspešno proizvodno produktivnost, pa vodja in sodelavci niso mirovali, kar pomeni, da je sproti prihajalo do izpopolnjevanj. Prav zato je bil izdelan še idejni projekt avtomatizacije manipuliranja členov in baterij, to je dodajanje ali servisiranje ter pobiranje in zlaganje v zabožčke. Sličen način smo sicer videli že v TOZD Specialne baterije za 4 R 25, dočim zahteva baterija R 6 zaradi manjšega premera in vi-

Posnetek poskusne linije sestavljene iz šestih strojnih enot za hermetizacijo baterij R 14.

Da ne bo jutri nezgode

Ob raznih problemih, ki se pojavljajo pri organiziranju in izvajanju varstva pri delu, je treba opozoriti tudi na drugo plat, torej pozitivno stran nekaj predpisanih in realiziranih ukrepov s stališča varstva pri delu in požarne varnosti, zasluga pa gre predvsem delavcem in odgovornim osebam v TOZD Baterije Ljubljana. Oglejmo si nekaj primerov

Takoj po vgraditvi oziroma postavitvi pnevmatskih in hidravličnih stiskalnic v montažni oddelek smo z ustreznim merjenjem ugotovili, da se je nivo ropota znatno dvignil, kar je seveda vplivalo na zdravje in počutje delavcev v tem oddelku. Poleg tega je v bližini teh stiskalnic locirano zelo pomembno in odgovorno delovno mesto in sicer medfazna in izhodna kontrola, to delo pa zaradi narave in predvsem verbalnega komuniciranja zahteva čim manjši ropot oziroma hrup. Po pisni pobudi in predpisanim ukrepi je izmenodaja izdal praktično ponudbo izvedbe, za samo izdelavo pa je bil zadolžen strojnik - vzdrževalec.

Problem so zelo uspešno rešili z izdelavo kovinskega kalupa,

ki je z notranje strani obložen s 5 cm debelo moltopreneno peno, ki zelo dobro absorbira krožno valovanje zraka. Tako izdelan kalup so pritrdili na izvor ropota avtomatske stiskalnice in praktično maksimalno omejili moteč in škodljiv ropot iz 85 db (A) na 78 db (A).

Na sosednji stiskalnici (pnevmatska), so pri dveh pnevmatskih ventilih, kjer izhaja pri udoru bata oz. orodja stisnjen zrak namestili običajno plastično posodo, jo znotraj obložili s 5 cm debelo moltopreneno in jo perforirali zaradi lažjega izstopa stisnjenega zraka. Ropot se je na ta način zmanjšal iz 86 db (A) na 80 db (A) pri izvoru ropota.

Pri ročnem pakiranju kartonov z baterijskimi celicami so ročni transport olajšali in izboljšali z namestitvijo transportne mize, ki ima vgrajena vrtljiva kolesca in po kateri pošiljajo polne kartone do delovne priprave, ki avtomatsko pakira karton z vseh štirih strani. S tem načinom transporta smo odpravili ročni transport kartonov do pakirne mize in pa ročno pakiranje kar-

sokega težišča popolnoma novo zasnovano izvedbo.

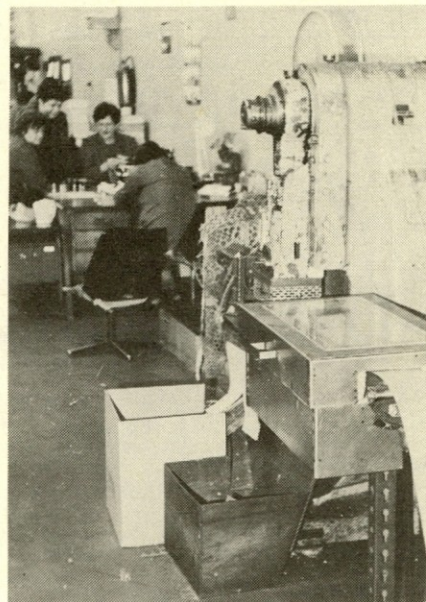
Sicer pa vsi pričakujemo in tega mnenja je tudi Zdravko Jež, da bomo dosegli načrtovano in pričakovano hermetizacijo baterij do takšne stopnje, da bo ustrezno željam kupcev in zahtevam uporabnikov, ne pa samo nekemu napisanemu standardu o kakovosti.

Delo na projektu poteka solidno in končno oceno bo doživel še to leto, ko bo treba potegniti črto. Že zdaj pa

je jasno, da mu uspešen zaključek zagotavlja dobro sodelovanje posameznih služb in sodelavcev. Velja omeniti tehnološki oddelek z vodjem Srebotnik Francem, konstrukcijski oddelek s Prebil B oštjanom, sektor vzdrževanja za izdelavo strojne opreme z Žagar Antonom ter Novak Ciril za elektroopremo. Da pa niti sodelovanja segajo v nabavo, kontrolo kakovosti in še kam, ni treba posebej poudarjati.

Projekt HEBA - hermetizacija baterij je torej na najboljši poti do cilja v letošnjem letu 1987.

Mayer

tonov s samolepilnim trakom. Na tak način se je izboljšala tudi stopnja humanizacije dela.

Po internih predpisih je treba enkrat letno opraviti tlačni preizkus plinotesnosti plinske instalacije. Taki preizkusi so zelo pomembni zaradi eventualnih okvar na cevovodu ali trosilu oz. možnosti požara ali celo eksplozije, kjer je ogrožena praktično cela delovna organizacija na območju Stegen. V lanskem letu so predstavniki TOZD Plinarne ugotovili manjšo napako v mehanični delavnici, ki so jo v kratkem času uspešno odpravili.

Zaradi virov onesnaževanja zraka imamo v TOZD Baterije nameščene klimatske in odsesovalne naprave, ki jih morajo delavci TOZD po internih predpisih in požarno varnostnih predpisih 2 krat letno očistiti nesnage in kondenza, ki lahko povzroči v določenih okoliščinah vžig ali samovžig.

Treba je povedati, da so vsi predpisani realizirani ali nerealizirani ukrepi opisani v poročilu o delu službe varstva pri delu ali omenjeni na organih upravljanja, ko je to potrebno. Poudariti je treba dve stvari, ki so bistvenega pomena za uspešno izvajanje predpisanih ukrepov in odpravo pomanjkljivosti s stališča varstva pri delu: dobro sodelovanje odgovornih oseb in ostalih delavcev ter zagotavljanje finančnih sredstev ter poznavanje posledic in odgovornosti neustreznega ravnanja in izvajanja določenih ukrepov s tega področja.

M. Pungartnik

Baterijada '87

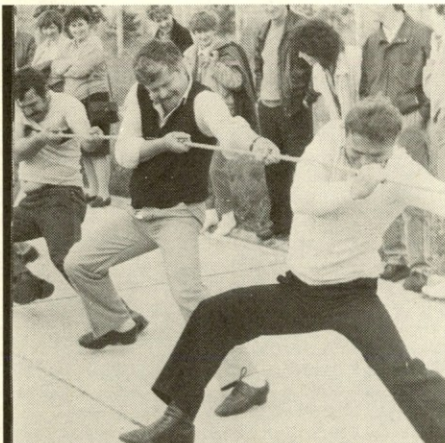
v Ivanič Gradu pri Zagrebu

Letos so 16. športne igre baterijcev potekale v organizaciji CROATIE v Ivanič Gradu v soboto 16. maja. V njihovem obratu "OOUR Svetiljke", kakih 35 kilometrov dalje od Zagreba smo si ogledali proizvodnjo svetilk (ki je ta dan mirovala) in prav tako proizvodnjo depolarizacijske mase v posebnem objektu v neposredni sosedščini.

Športna tekmovanja so potekala po že ustaljeni in dolgoletni praksi in za zadnjo dokaj atraktivno točko smo prihranili vlečenje vrvi. Z obema nasprotnikoma nam je spodletelo. Sicer pa smo v skupnem seštevku pristali v zlati sredini na drugem mestu, tretji so bili Gospičanci, nam pa je ostal spomin na lanskoletno zmago.

Glavno je, da je bilo prijetno in veselo tudi zvečer po podelitvi priznanj in pokalov, sicer ne bi prispeli v Ljubljano šele ob drugi uri zjutraj. In vreme? - Sončno...

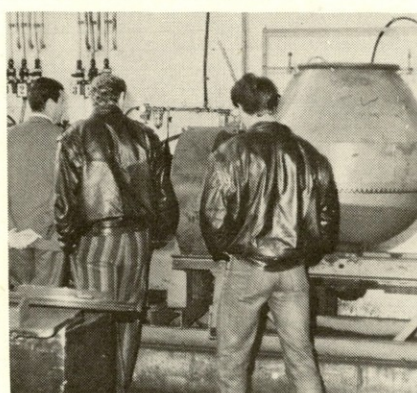
Baterijada v prihodnjem letu v mesecu maju pa bo v Gospiču!

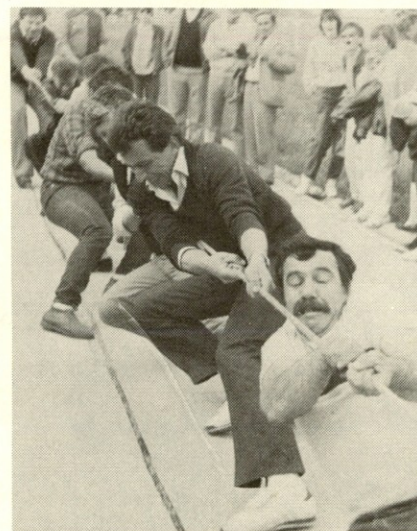
Dva posnetka, dva nasprotnika, dva poraza... lani pa smo oba premagali.

Že ob izstopu iz avtobusa v Ivanič Gradu smo bili deležni prisrčne dobrodošlice.

Ogledali smo si tudi proizvodnjo depolarizacijske mase. Posnetek je z oglada mešalnice.

prišli - odšli

V mesecu APRILU so bili sprejeti v delovno razmerje

GROZNIK Bojan, vodja skladišnega oddelka v TOZD Specialne baterije dne 15.4.1987,

FARTEK Oto, komercialist prodaje za določen čas v skupnih službah dne 20.4.1987,

CVETKO Darko, samostojni komercialist za določen čas v skupnih službah dne 20.4.1987,

ALJIČ Mojca, knjigovodja v skupnih službah dne 20.4.1987,

DORBEVIČ Mara, tehnični risar v skupnih službah dne 20.4.1987,

MEDVED Stanislav, kovinorezalec v TOZD Specialne baterije dne 20.4.1987,

GANTAR Veronika, direktor nabave v skupnih službah dne 16.4.1987.

V mesecu APRILU so prekinili delovno razmerje:

JELEN Jože, vodja izmene v TOZD Baterije, dne 23.4.1987,

RISTEVSKI Zagorka, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 15.4.1987 (upokožitev)

GORTIŠEK Frančiška, izdelovalka baterij v TOZD Specialne baterije dne 30.4.1987 (upokožitev)

BAJC Marija, planer v TOZD Specialne baterije dne 18.4.1987,

MALAGIČ Habiba, snažilka v TOZD Baterije dne 6.4.87,

ORUČEVIČ Husein, strojevodja v TOZD Baterije dne 8.4.87,

ALJIČ Mojca, knjigovodja v skupnih službah dne 21.4.87,

MARIČ Mara, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 25.3.1987,

GERZIČ Ekrema, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 22.4.1987,

GRUJIČ Nada, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 22.4.1987.

P A N T I Č Andja
Vide Pregarc 23
61000 Ljubljana

To naj bi bil naslov naše upokoženke, katere pa naše glasilo že nekajkrat ni doseglo. Pošiljanje GLAS ZMAJA smo zaenkrat prekinili, dokler ne zvemo novega naslova.

Urednik

Upokojili sta se ...

Turjačanin Marija

Predsednik sindikalne organizacije v TOZD Baterije Turk Jože izroča spominsko darilo dolgoletni sodelavki Turjačanin Mariji na poslovilni slovesnosti ob odhodu v pokoj.

"Teh 29 Zmajevih let je tako hitro minilo, čeprav se mi zdi, da sem začela spajati cinkove čaše v nekem davnem času", je rekla med drugim naša dolgoletna sodelavka Turjačanin Marija oni dan v TOZD Baterije, ko smo si segli v roke ob slovesnem zaključku zadnjega delovnega dne. Nanizanih je bilo kup spominov in vsak zase jih je podživiljal.

Turjačanin Marija se je zaposlila v Zmaju 30. julija leta 1958. Sprva je spajala čaše za galvanske člene, od 1964 dalje pa je kar sedem let montirala baterije, zatem pa so se vrstile še druge delovne operacije kot so: pritiskanje kontaktov, prekladanje 3R 12 in še kaj do njene zadnje odločbe, delavka na režijskih delih. Njena upokojitev je predčasna in nastopila jo je 20. maja letos.

Gorišek Frančiška

Konec maja poteče Gorišek Frančiški letni dopust in z njim tudi delovno razmerje v TOZD Specialne baterije. V šentvidu se je zaposlila 28. septembra leta 1964 in sicer v elektrodnem oddelku. Njena prva odločba jo imenuje "navozovalka" v galvani, leto dni kasneje pa se je lotila izdelave stenja za elektrode.

Dobro poznano in globoko vtisnjeno v spomin je obdobje, ko je lakirala bloke za 9 voltne baterije. Iz tega časa je tudi pričujoča fotografija.

Goriškovo srečamo leta 1976 na vlaganju čaš v kasete 6 A

22. leta 1981 prejme odločbo za izdelovanje baterij. Predčasno se bo upokojila 1. junija 1987.

Rojeni v

JUNIJU

Brigita TUREK
Nura NADAREVIČ
Darko RISTEVSKI
Ivanka ZAJEC
Boris GRABNAR
Alojz SIRNIK
Marija PROSEN
Ivanka STARE
Ljuben KARAŠOV
Ivan NOVAK
Safet ČERENIČ
Slavica ERJAVEC
Marija ŠKRABEC
Vida GORIŠEK
Zdenka SMERAJČ
Jasminka SEJDINOVIČ
Dosta ILIČ
Marija TURK
Jožefa OZIMEK
Mira ZAKARIČ
Mojca JURETIČ-KAIČ
Bogdana SKOČEC
Peter ČULK
Senadin DŽURLIČ
Alojz FRKAL
Franc SREBOTNIK
Janez KOKALJ
Sena KUBURAŠ
Pavla JERANT
Amalija KRALJ
Milivoje JOVANOVIČ
Vlado PODLOGAR
Zinka KOSTREŠEVIČ
Rozina PETEK
Lea RAKAR
Milica PETROVIČ
Halida KUDELIČ

Čestitamo !

Dopisujte V GLASILO

Vrstni red - skupno:

1. mesto: CROATIA
2. mesto: ZMAJ
3. mesto: N.TESLA

Po lanski zmagi smo letos na drugem mestu

Mali nogomet:

1. mesto: CROATIA
2. mesto: ZMAJ
3. mesto: N.TESLA

Namizni tenis:

1. mesto: CROATIA
2. mesto: N.TESLA
3. mesto: ZMAJ

Kegljanje - moški:

1. mesto: CROATIA
2. mesto: ZMAJ
3. mesto: N.TESLA

Med posamezniki je bil iz ZMAJA najboljši Stane Končina, ki je z 200 podrtimi keglji zasedel 3. mesto.

Kegljanje - ženske:

1. mesto: CROATIA
2. mesto: ZMAJ
3. mesto: N.TESLA

Streljanje - moški:

1. mesto: CROATIA
2. mesto: ZMAJ
3. mesto: N.TESLA

Med posamezniki je prvo mesto osvojil Matjaž Bavdež iz TOZD Specialne baterije s 172 krogi.

Streljanje - ženske:

1. mesto: N.TESLA
2. mesto: ZMAJ
3. mesto: CROATIA

Med posameznicami je iz ZMAJA zasedla prvo mesto Marija Kocman s 148 krogi.

Šah:

1. mesto: ZMAJ
2. mesto: CROATIA
3. mesto: N.TESLA

Izmed posameznikov je nil najboljši in sploh osvojil prvo mesto Bogdan Brezigar iz FRP v Zmaju.

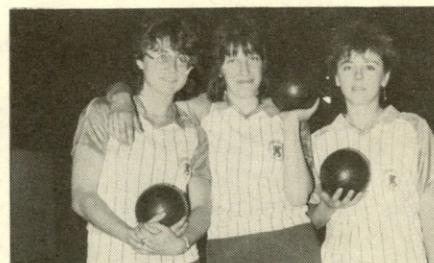
Vlečenje vrvi:

1. mesto: N.TESLA
2. mesto: CROATIA
3. mesto: ZMAJ

Če še enkrat pogledamo rezultate letošnjih športnih iger baterijcev ugotovimo, da smo bili edino v šahu prvi, da smo največ zasedli drugih mest, med posamezniki pa so trije Zmajevci na prvih mestih.

Stotinka sekunde pred sprejetim golom, ki so ga Gospičanci "nanišani" skozi dlani golmana Turka in dosegli edini častni gol z ekipo Zmaja, za povračilo pa smo jim kar sedemkrat zatrešli mrežo.

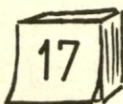

Blanka Jelen, Irena Ložar in Jana Jerič so predstavile ekipo Zmaja v kegljanju za ženske.

REDAKCIJO GLASILA
SMO ZAKLJUČILI
21. maja

zadnji rok

Zadnji rok za oddajo člankov uredniku za junijsko glasilo

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organizacija ISKRA - Industrija baterij ZMAJ n.sol.o. Ljubljana, Stegne številka 23. Glasilo ureja uredniški odbor: Jovanovič Milivoj, Krek Antonija, Matič Silva, Musič Ksenija, Tratnik Jani in Zrimšek Veljko. Odgovorni urednik: Mayer Marijan. Tiska tiskarna LJUBLJANA Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu številka 421-1/73.